

OKUL-AİLE ORTAKLIĞI: GÜÇLÜKLER, BEKLENTİLER, GEREK SINİMLER, ÖNERİLER*

Canan ALBEZ** Şükrü ADA***

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, okul yönetiminin ve velilerin okul-aile ortaklığına ilişkin görüşlerini, karşılaştıkları güçlükleri, beklentileri, gereksinimleri ve önerilerini tespit etmektir. Araştırma tarama modelinde nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik tekniği ile belirlenen Erzurum ili Palandöken ve Yakutiye ilçelerinden 9 yönetici, 6 öğretmen ve 10 veliden oluşmaktadır. Araştırmanın deseni, nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Araştırmanın nitel verileri, okul yöneticilerine, öğretmenlere ve okul aile birliği üyelerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine tabi tutulmuştur. Araştırmada okul-aile ortaklığının istenilen düzeyde olmadığı, kapsamlı ve sürdürülebilir veli katılım çalışmalarının yapılmadığı, yönetici ve öğretmenlerin velilere yönelik tutum ve davranışlarının değişimi ile velilerin okula yönelik algı ve değer değişiminin okul aile işbirliğini geliştireceği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca okul-aile ortaklığına ilişkin okul toplumunun tüm üyelerini kapsayan, çoğulcu katılımın sağlandığı modellerin çoğunlukla benimsendiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul yöneticisi, veli, okul-aile ortaklığı

SCHOOL-PARENT PARTNERSHIP: PROBLEMS, EXPECTATIONS, REQUIREMENTS, SUGGESTIONS

ABSTRACT: The aim of this study is to determine school management and parents' views on school-family partnership, their difficulties, expectations, needs and suggestions. This research is realized by using the qualitative method in survey model. The study group consists of 9 administrators, 6 teachers and 10 parents in Palandöken and Yakutiye county of Erzurum determined using maximum variation sampling method. The research is a case study from the qualitative research patterns. Data collections of search is obtain from individual qualitative semi-structured interviews were conducted. A descriptive analysis method is used for the evaluation of the data. According to the study results, school-family partnership is not at the desired level; parental involvement activities are not comprehensive and sustainable; the change of the attitudes and behaviors of the administrators and the teachers to the parents and the change of the perception and value of the parents to the school will improve the school family partnership. It is also detected in the study that models providing pluralistic participation which are including all the members of school inside school-family partnership are adopted mostly.

Key Words: School administrator, parent, school-parent partnership

* Bu çalışma, Canan Albez'in 2016 yılında Atatürk Üniversitesi KKEF Eğitim Fakültesi Eğitim Bölümleri bölümünde hazırladığı doktora tezinden üretilmiştir.

** Alparslan İlkokulu Uzman Sınıf Öğretmeni, Palandöken / Erzurum, cananalbez@hotmail.com

*** Doç. Dr. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi ABD. sukruada@uludag.edu.tr

GİRİŞ

Okul ve aile arasında öğrenciyi odak noktasına alan bir ortaklık söz konusudur. Bu ortaklıkta esas olan bireyin sosyal yaşamın gereklerini yerine getirecek şekilde yetiştirilmesi ve büyük işler başaracak hedefler edinmesini sağlamaktır. Birbirini ortak olarak görebilen ve kabul edebilen okul toplumu üyeleri arasında sağlam, tutarlı, güvenilir ve sürdürülebilir ilişkilerden söz edilebilir.

Okul-aile ortaklığının öğrencinin okul başarısına olan olumlu etkisi alan yazında vurgulanmaktadır (Reynolds 1992; Riley, 1994; Martin, Tett ve Kay, 1999; Şişman, 2002; Gonzales-DeHass, Willems ve Holbein, 2005; Arnold, Zeljo, Doctoroff ve Ortiz, 2008; Gestwicki, 2004; Lindberg, 2014, Akan, 2017; Bozkurt, 2017). Özellikle okul ve sınıf uygulamalarına katılım sağlayan ailelerin öğrencilerinin okula devam süreleri artmakta, bireyin öz farkındalık becerileri gelişmekte, okulun amaçlarının gerçekleşmesi kolaylaşmaktadır (Barnard, 2004; Rosenblatt ve Peled, 2002).

Bu açıdan bakıldığında okul-aile arasındaki işbirliği, eğitimsel değerlere dayalı olarak aileleri, öğretmenleri, yöneticileri ve öğrencileri bir araya getirerek eğitim gereksinmelerinin uygun biçimde karşılanması için bu grupların birbirlerinden neler bekleyebilecekleri ve birbirlerine nasıl yardım edecekleri konusundaki görüş birliğini sağlamalıdır (Aydın, 2005). Eğitimciler, aileler ve toplum, öğrencinin başarısına yardımcı olmak ve kabul gören bir okul çevresi yaratmak için birlikte çalışmak zorundadırlar (Epstein ve Jansorn, 2004).

Bu amaçla okullarda birçok veli katılım çalışması yapılmaktadır. Okullarda yapılan veli katılım çalışmaları ilgili alan yazın ve yürürlükte uygulanmakta olan okul-aile birliği yönetmeliği incelendiğinde ‘tanıma, yönetime katılım, sınıf uygulamalarına katılım, sosyal etkinlikler ve öğrenci kişilik hizmetlerinin gerçekleştirilmesi, disiplin sorunlarının çözümü’ olmak üzere beş süreçte gerçekleştirildiği görülmektedir (Özbaş ve Badavan, 2009; Üstün ve Ereş, 2009; Yiğit ve Bayrakdar, 2006; Türkmen, 2005; Üstün ve Demirbağ, 2003).

Tanıma sürecinde veli katılım çalışmaları, okulun bulunduğu çevreyi ve üyeleri olan velileri yakından tanınması ayrıca velilere, okul ve sınıf uygulamalarını tanıtmaları okul veli işbirliğinin temelini oluşturmaktadır. Aile katılımı çalışmalarını planlamada çevrenin ekonomik ve kültürel farklılıkları dikkate alınmalı, fakat bu farklılıklar başarısızlığın habercisi olarak görülmemelidir. Özellikle yüksek başarılı öğrencilerin ailelerinde, öğrencilerinin eğitimleri için daha yüksek beklentilere sahip olma eğilimi vardır. Ayrıca bu ailelerin okuldaki katılımları, başarısı düşük olan öğrenci ailelerine göre daha fazladır. Bu yüzden başarı seviyesi düşük olan öğrenci ailelere daha çok rehberlik edilmeli ve okula katılımları teşvik edilmelidir (Scott-Stein ve Thorkildsen, 2000). Başarılı bir tanıtım çalışmasının temelinde okul ve birlik yönetimlerinin ailelerin, velilerin ve öğrencilerin gereksinimlerini ve isteklerini öğrenmeyi amaçlayan etkili bir tanıma çalışması yer almaktadır (Cılga, 2006, 31).

Yönetime katılım sürecinde veli katılım çalışmaları, okulun amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik olarak alınacak kararlarda, yapılacak seçimlerde önemli bir yeri vardır. Okul toplumunun tüm üyelerinin aynı amaçlar doğrultusunda sorumluluğu paylaşmaları, yapılacak çalışmaları ortaklaşa yapmaları katılma kavramının doğası gereğidir. Karar verme sürecine ailelerin katılması okulun yararına yararlıdır. Ailelerin sorunlara ilişkin istek ve tercihleri dikkate alındığı zaman, okulun amaçları ve uygulamalarına olan inançları muhtemelen artacaktır. Çalışan bir okulun güçlüklerini yakından gören aileler, genellikle daha destekleyici olmaktadır. Ayrıca aileler, diğer ailelere ulaşmada, düşünceleri paylaşmada, daha fazla verinin toplanmasında okula yardımcı olabilirler. Çünkü aileler arasında okul dışı etkinlikler ve komşuluk ilişkileri gibi informal erişimler vardır (Davis, 2000, 14).

Sınıf uygulamalarında veli katılım çalışmaları, öğrencilerin okul ve sınıf ortamındaki psiko-sosyal gelişimlerinde, eğitim-öğretim etkinliklerine katılımlarında önemli bir faktördür. Çocuklarının eğitimlerine dâhil olan aileler, genel olarak öğrenmeyi, öğretmeyi ve okulda ne öğretildiğini daha iyi kavramaktadırlar. Bu sayede onlar, okulun sunduğu programlar ve hizmetlerin yanı sıra çocuklarının akademik gelişimi ve yetenekleri konusunda daha fazla bilgi edinmektedirler (Moorman, 2002; Drake, 2000).

Sınıf ve okul uygulamalarında okular ‘açık kapı politikası’ ile velilerin sınıfta, okulda daha fazla zaman harcayacakları fırsatlar sunmakta ve ailelerin, öğrencilerinin sınıfta neler yaptığını ilişkin daha fazla bilgi edinmelerini sağlamaktadır. Bu politika ile velilerin bir ziyaretçi olarak sınıfta farklı roller üstlenmeleri, sınıf etkinliklerinde kullanılacak olan materyalin ve donanımın sağlanmasına katkı sunmaları kolaylaştırılmaktadır (Gestwicki, 2004; Diffily, 2004). Nitekim sınıf uygulamalarına katılan, okul aile ilişkileri güçlü olan velilerin çocukları, okul aile ilişkileri zayıf velilerin çocuklarından ayırt edilebilmektedir (Henderson ve Mapp, 2002).

Finger ve Bamford’a (2010) göre, her toplumda velilerin çoğu kendi bölgelerindeki okulu öğrencilerin yaptığı yorumlarla yargılar. Öğrencilerin öğretmenleri, ödevleri, güncel projeleri, öğrenci disiplin tartışmalarını, okulda olup bitenler hakkında konuşmalarını, okul kurallarının adaletli olup olmadığı hakkındaki sohbetlerini, arkadaşlarıyla, öğretmenlerle ve diğer okul personeliyle yaşadıklarına ilişkin anlatımları dinlerler. Eğer öğrencilerin yaptığı yorumlar olumlu ve etkileyici değilse velilerin desteğini ve güvenini sağlamak imkânsızdır. Bundan dolayı, öğrencileri hoşnutsuz ya da kötü örnek olarak geliştirmektense onları okulun elçisi olarak yetiştirmek, sınıf veli katılım çalışmalarında esas alınmalıdır.

Sosyal etkinlikler ve öğrenci kişilik hizmetlerinin gerçekleştirilmesi sürecinde veli katılım çalışmaları, hem taraflar arasındaki sosyal paylaşımları artırmakta hem de bireylerin hayatına yaşantı zenginliği sunmaktadır. Ayrıca kişilik hizmetleri aracılığıyla öğrencinin sağlıklı bir benlik yapısı geliştirmesine çalışılmaktadır. Öğrencinin biri kendisinin, diğeri toplumsal çevresinin ona bakış açılarıyla belirlenen, iki farklı benlik algısı vardır. Okulun bu iki farklı benlik algısını, anlamlı bir noktada uyumlu hale getirmesi gerekmektedir. Bu yüzden önce, öğrencilere kendilerini tanıma fırsatı sunulmakta daha sonra ailelere, çocuklarını çok yönlü tanıma olanağı sağlanmaktadır (Doğan, 2000, 125-129).

Disiplin sorularının çözümünde veli katılım çalışmalarının, öğrencilerin sınıf içinde, okul dışında yaşadıkları bireysel veya bireyler arası yaşanan sorunların, çatışmaların çözümünde, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek kötü alışkanlıklardan ve ortamlardan uzak tutmada gerekli tedbirlerin alınmasında önemli bir yeri vardır. Okul aile ilişkilerinin gelişmesiyle birlikte veli katılım çalışmaları, okul disiplin sorunlarını, öğrencilerin okulu bırakma olasılığını azaltmakta, sigara, alkol ve uyuşturucu kullanımını düşürmektedir (Caplan, 2000; Sheldon, 2007; Bayar, 2014; Bayar ve Kerns, 2015).

Okul-aile ortaklığını sağlamada, geliştirmede gerekli adımların uzman kitleyi temsil etmesi nedeniyle okul yönetimi tarafından atılmasını beklemek çok doğaldır. Bu nedenle okul yöneticileri açısından, öğrenci aileleriyle demokratik esaslara uygun ilişkilerin kurulup sürdürülmesi, zorunlu olarak gerçekleştirilmesi gereken yönetsel etkinlikler bütünüdür (Özbaş ve Badavan, 2009).

Okul yöneticisinin okulunu mevcut durumundan istediği duruma nasıl getirebileceğine karar vermesi, eğitim öğretimin niteliğini artırmaya çalışması gerekmektedir (Bayar, 2016; Bayar, 2017). Bu nedenle öğrenci başarısı sürekli gözlenmeli, değerlendirilmelidir. Okul, ev, öğrenci üçgenindeki tarafların istekleri ve beklentileri bilinmeli, karşılamak için okul aile işbirliğine önem verilmelidir. Çünkü okul yöneticisinin okulda eğitimsel bir iklim oluşmasında büyük bir payı vardır. Bu yüzden okul yöneticisi; okulda kendini bir öğretim lideri olarak görmeli ve okulda eğitim öğretim etkinliklerine rehberlik etmesi gerekmektedir (Balcı, 1995, 86; Üstün, ve Bozkurt, 2003; Doğan Kılıç, Üstün & Önen, 2011).

Morrison (1998), okulda uygulanan eğitim programı ve öğrencilerin gelişimlerine ilişkin velileri bilgilendirmek amacıyla yöneticilerin velilerin ilgi ve gereksinimlerini dikkate alan veli katılım çalışmalarını planlamaları gerektiğine dikkat çekmektedir. Henderson ve Berla (1994) ise veli katılım çalışmalarının niteliklerine yönelik velileri çok yönlü rollere dâhil etmenin gerekliliğine, katılımcılar arasındaki açık iletişime, karşılıklı beklentilerden yola çıkarak hedefler belirleyip yapılacak çalışmaların uzun sürelerle yayılmasının önemine vurgu yapmaktadır. Benzer şekilde Bozkurt (2006)’ta eğitimde iletişimin öneminden bahsetmiştir.

Lim’e göre (2003) veli katılımını artırmada, güçlü okul-aile ortaklığı oluşturmada etkili iletişim esastır. Özellikle yöneticiler, öğretmenler ve aileler için okuldan eve uzanan iletişim kitapları, aileler

için konferanslar, internetin kullanımı gibi bir dizi iletişim fırsatları mevcuttur. Ailelerle yüz yüze iletişimde çeşitli ve etkili iletişim stratejileri mümkün olduğu kadar yeni iletişim metotlarıyla birleştirilmeye gayret edilmelidir. İletişimin türü, biçimi ne olursa olsun düşünceli, planlı bir yaklaşım yansıtılmalı ve sonuçla ailelerin katılımını, öğrencilerin öğrenmelerini desteklemede bir fırsat olarak görülmelidir (Clay, 2005). Starr (2003), benzer bir ifadeyle gönüllü aile katılımının sağlanması için, okul ve aile arasındaki sürekli ve düzenli iletişimin önemine dikkat çekmektedir. Bu düşünceden hareketle okul yöneticileri, öğretmenler ve okul personeli okulda-sınıf uygulamalarında velilerin katılımını sağlamak amacıyla selamlaşmaya özen gösterebilir, telefonlaşabilir, mektuplaşabilir, bülten tahtası, okul-veli el kitapçığı, afiş-broşür gibi materyalleri daha etkili kullanabilirler (Manning ve Schindler, 1997; Hohmann ve Weikart, 2000; Hornby, 2000).

Okul aile ortaklığını geliştirmede okul yöneticilerinden okulun amaçlarını gerçekleştirmesine katkı sunacak tüm paydaşları dikkate alması beklenir (Balcı, 2002; Bozkurt, 2005). Bu amaçla okul toplumunu oluşturan üyelerin beklentilerini, gereksinimlerini, yaşadıkları güçlükleri belirlemek ve bunlara yönelik çözüm önerileri geliştirebilmek veli katılım çalışmalarının daha başarılı olmasını sağlayacaktır. Bu nedenle okul-aile ortaklığının mevcut durumunu analiz etmenin okul-aile ilişkisini yeniden yapılandırma sürecinde yapılacakları belirlemeye yönelik öneriler sunması sebebiyle bu araştırmanın önem taşıdığı söylenebilir.

Araştırmanın Amacı

Okul yönetiminin ve velilerin okul-aile ortaklığına ilişkin görüşlerini, karşılaştıkları güçlükleri, beklentileri, gereksinimleri ve önerilerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Okul yöneticileri, öğretmenler ve veli görüşlerine göre,

- a) Okul-aile işbirliği çalışmalarında karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- b) Okul-aile işbirliği çalışmalarına en çok hangi alanlarda gereksinim duyulmaktadır?
- c) Okul-aile işbirliği çerçevesinde okulunuzda karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmak için yapılan çalışmalar nelerdir?
- d) Okul- aile işbirliğini geliştirmek için öneriler nelerdir?
- e) Okul Aile Birliği'ne yönelik önerilen modeller nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmış, yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman incelemesi teknikleri kullanılarak veriler elde edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın nitel verileri, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği ile 2013-2014 Erzurum Milli Eğitim Örgün Eğitim İstatistikleri dikkate alınarak Erzurum ili Palandöken ve Yakutiye ilçelerindeki sosyo-ekonomik düzeyi birbirinden farklı okullarda görevli okul yöneticisi, öğretmen, Okul Aile Birliği yürütme kurulu başkan ve üye velilerle yapılan 25 görüşmeden elde edilmiştir. Görüşme yapılan 15 kişiden 4'ü okul müdürü, 5'i müdür yardımcısı, 4'ü psikolojik danışma ve rehber öğretmeni, 2'si sınıf öğretmenidir. Görüşmeye katılanların 10'u lisans, 5'i lisansüstü mezundur. Araştırmaya üst sosyo-ekonomik düzeydeki okuldan 3, orta sosyo-ekonomik düzeydeki okuldan 4, alt sosyo-ekonomik düzeydeki okuldan 3 veli katılmıştır. Ailelerin sosyo-ekonomik düzeylerine bakıldığında maksimum çeşitlilik örneklemeyle seçilen okulların ayırt edici olduğu gözlemlenmiş olup araştırmaya katılan velilerden 3 tanesi baba, 7'si annedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın nitel verileri okul yöneticilerine, öğretmenlere ve okul aile birliği üyelerine uygulanan *yarı yapılandırılmış görüşme formuyla* elde edilmiştir. Araştırmanın nitel bölümünde kullanılan 5 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme sorularının içerik geçerliliğinin sağlanması amacıyla

sorular alan uzmanları tarafından incelenmiş ve yapılan öneriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca geliştirilen görüşme formunun ön denemesi için 3 öğretmen ve 3 veli ile pilot görüşme yapılmıştır. Bu görüşmeler araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Pilot görüşmeler sonucunda öğretmenlerin ve velilerin sorulara verdikleri yanıtlar çözümlenerek görüşme sorularının açık ve anlaşılır olup olmadığı sınıanmış ve görüşme formlarına son biçimi verilmiştir. Yapılan görüşmelerin güvenilirliğini artırmak amacıyla görüşmeler esnasında araştırmacı tarafından yazılı kaydedilen ifadeler, görüşülen kişiye tekrar okunup onayı alınarak yanlış veya eksik anlaşılmalardan önüne geçilmeye çalışılmış, elde edilen bilgilerin doğruluğu ve kesinliği test edilmiş, yazılı kayıtlarla yapılan görüşmenin arasındaki tutarlılık artırılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla yapılan 25 görüşme dökümleri araştırmacı ve alan uzmanı tarafından incelenerek verilen yanıtların hazırlanan görüşme kodlama anahtarında yer alıp almadığı kontrol edilmiş, uzman, katılımcının yanıtlarını kodlama anahtarında bulamamışsa yeni bir seçenek daha oluşturmuştur. Bu işlemden sonra araştırmacı ve uzman bir araya gelerek işaretledikleri kodlama anahtarının tutarlılığını karşılaştırmış, eğer araştırmacı ve uzman tarafından ilgili soruda aynı seçenekler işaretlenmişse uzmanlar arası “görüş birliği”, aksi durumda uzmanlar arası “görüş ayrılığı” olarak değerlendirilmiş ve araştırmacının işaretlediği seçenek esas alınmıştır. Gerçekleştirilen çalışmanın güvenilirlik hesaplaması, Miles ve Huberman’ın (1994, 64) geliştirmiş olduğu "Uyuşum Yüzdesi Formülü (Agreement Percentage)" kullanılarak yapılmıştır.

Her bir soru için gözlemciler arası güvenilirlik hesaplamaları ayrı ayrı yapılmıştır. Buna göre Tablo 1’de görüşme kodlama anahtarlarında yer alan soruların yönetici-öğretmen ve velilere uygulanmasına göre güvenilirlik yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Yapılan Görüşmeler	Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Yönetici-Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Sorular	S1	%85.5
	S2	%89,6
	S3	%84.2
	S4	%90.8
	S5	%100
Veli Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Sorular	S1	%100
	S2	%93.1
	S3	%100
	S4	%92.1
	S5	%100

Görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasıyla ilgili Tablo 1’e göre araştırmanın genelinde gözlemciler arası güvenilirlik %93,53 olarak hesaplanmıştır. Yapılan işlemler sonucunda her tema için araştırmaya katılan yönetici, öğretmen ve veli görüşlerinin hangi sıklıkla tekrar ettiği hesaplanarak, frekans olarak ifade edilmiştir. Son aşamada elde edilen bulgular tanımlaması ve yorumlaması yapılmış, bulguların ilişkilendirilmesi, neden-sonuç ilişkisinin açıklanması ve farklı olguların karşılaştırılması yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nitel verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Buna göre öncelikle görüşmede yer alan boyutların veri analizi için bir çerçeve meydana getirilmiş, hangi verilerin hangi temalar altında düzenleneceği belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, 224). Araştırmada, “Yaşanan Güçlükler”, “Gereksinimler”, “Yapılanlar”, “Öneriler”, “Model Tasarımı” olmak üzere beş tema belirlenmiştir. Daha sonraki aşamada belirlenmiş çerçeveye uygun olarak veriler okunup, düzenlenmiş, anlamlı ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmesi sağlanmıştır. Verilerin işlenmesi aşamasında, görüşme soruları tek tek ele alınarak her soruya verilen yanıtlar çerçevesinde bulgular tanımlanmış ve veri kodlama çalışmasıyla “Görüşme Kodlama Anahtarı” elde edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler sayısal verilere dönüştürülerek analizi yapılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen yönetici, öğretmen ve veli görüşlerine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Okul yöneticileri ile öğretmenler ve velilerden oluşan çalışma grubuna görüşme sırasında “Okul aile işbirliğinde karşılaşılan güçlükler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde yöneticiler ve öğretmenler ‘velilerin okula ve öğrenci sorunlarına olan ilgisizliğini’ ve ‘toplantılardaki katılımın niteliği ve niceliğini’ okul aile işbirliğinde yaşanan en büyük güçlük olarak ifade ederken, veliler ‘toplantılardaki veli katılımının niteliği ve niceliği’ ile ‘velilerden maddi taleplerde bulunulması’ yönünde görüş belirtmişlerdir. Velilerin toplantılara katılımının niteliği ve niceliği velilerin okula ve öğrenciye olan ilginin de bir göstergesidir. Velilerin toplantılara katılımını sağlamadan, yapılan toplantılara ilişkin birtakım düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılmadan okul-aile ortaklığını sağlamak çok güçtür, denilebilir. Ayrıca tabloda yer alan diğer görüşler incelendiğinde yönetimin gereksinim olarak gördüğü okulun ihtiyaçları, veliler tarafından maddi talepler olarak görülmektedir. Bu da tarafların tam bir uzlaşma içinde olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2. “Okul Aile İşbirliğinde Karşılaşılan Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verilen Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Okul Aile İşbirliğinde Karşılaşılan Güçlükler Nelerdir?		f
Yöneticiler ve Öğretmenler	a. Velinin okula ve öğrenci sorunlarına ilgisizliği	13
	b. Toplantılardaki katılımın niteliği ve niceliği	12
	c. Velinin sosyo-kültürel ve ekonomik seviyesi	11
	d. Velinin okula yaklaşımı	11
	e. OAB kurulunun etkinliği	10
	f. İletişim problemleri	7
	g. Okulun maddi gereksinimleri	7
	h. Okul yönetimi ve öğretmenlerin velilere yaklaşımı	5
Toplam Görüş Sayısı		76
Veliler	a. Toplantılardaki veli katılımın niteliği ve niceliği	7
	b. Velilerden maddi taleplerde bulunulması	6
	c. Okul yönetimi ve öğretmenlerin velilere karşı tutumu	6
	d. İletişim problemleri	5
	e. Velilerin eğitim ve ekonomik seviyeleri	5
	f. Toplantıların düzenli yapılmaması	2
	g. Okulun fiziki şartlarının yetersizliği	2
Toplam Görüş Sayısı		33

Yapılan okul toplantılarına katılımın istenilen sayıda ve nitelikte olmamasını okul aile işbirliğinde bir güçlük olarak ifade eden Y3 “Velilerin toplantılara katılımı düşük. Veliler çok ilgisiz..... Çocuğu ne kadar çalışkansa veli o kadar gelir gider. Başarılı öğrencilerin veli katılımı daha yüksek olurken, başarısız ya da davranış problemleri olan öğrencilerin velilerin katılımı çok düşük.” derken Ö1 “Velilerimiz, disiplin, devamsızlık, sınıf tekrarı gibi sorunlarla okula geliyor. Yılsonunda gelen veli, dönem ortasında gelen veliden daha fazla.” görüşüne paralel olarak Ö2 “Toplantılar yetersiz, katılım az, planlama yetersiz. Tek düze yapılıyor. Sorunlar masaya yatırılmıyor. Konuşulan konular yetersiz, gündem oluşturulamıyor.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Velilerden V1 toplantılardaki veli katılımının niteliğinin ve niceliğinin istenilen seviyede olmamasına ilişkin olarak “Toplantıya gelen veli sayısı az. Genelde okulun ihtiyaçları gündemde. Sene başında bir seçim yapıyoruz. Gönüllü olmak isteyen veli sayısı az. Kimse sorumluluk almak istemiyor. Ashında seçilenlerin görevlerini ne olduğu konusunda bilinçlendirilmesi gerekir.” derken V2, “Okul aile birliğinde genellikle ismi söylenenler oylanıyor. Gönüllü olmak isteyen var mı denildiğinde pek kimse elini kaldırmıyor.” ifadelerine paralel olarak, V3 “Toplantılarda veliler düşüncelerini açıklamada, aday olmada, kararlara katılmada pek gönüllü değiller. Sınıf veli toplantılarına da

genellikle başarılı öğrencilerin, sorunsuz öğrencilerin velileri geliyor. Veliler okula gitmeye çekinmemeli.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Yönetici ve öğretmenlerin velilere olan yaklaşımı ile velilerin okula ve öğrenci sorunlarına olan yaklaşımı arasındaki ilişki, okul aile işbirliğinin niteliğini de belirlemektedir. Bu nedenle, okul toplumu üyelerinin arasında sevgi ve güvene dayalı “öğrencilerimiz” odaklı bir ilişkinin kurulabilmesi için tarafların birbirleriyle ilgili tutum ve davranışlarını gözden geçirmesi ve okul aile işbirliğini geliştirecek bir örgütsel iklim değişiminin sağlanması gerekmektedir.

Araştırmada çalışma grubuna ‘Okul aile işbirliğine en çok hangi alanlarda gereksinim duyulmaktadır?’ sorusu yöneltilmiş, verilen yanıtlar ve frekansları Tablo 3’te gösterilmiştir. Buna göre yönetici ve öğretmenler ‘okulun fiziki şartlarını geliştirmede, öğrencinin çok yönlü gelişmesinde’ okul-aile işbirliğine gereksinim duyarken, veliler ‘sınıf ve öğrenci sorunlarının çözümünde ve öğrenci başarısının artmasında’ gereksinim duymaktadırlar. Başka bir ifadeyle okul yönetimi için ön planda tutulan okul ihtiyaçları, veliler için ikinci planda kalmaktadır, denilebilir. Yönetici ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine daha çok “okulun fiziki şartlarını geliştirmede” gereksinim duymaları, okulların fiziki koşullarının okulun amaçlarını gerçekleştirmede bir engel olarak görülmesinden kaynaklanabilir. Bu durum okulların fiziki koşullarının iyileştirilip, geliştirilmesini okul yönetimi nazarında öncelikli hale getirebilir. Ya da ifade edilen bu gereksinim, okul aile işbirliğinin asıl işlevinin tam anlamıyla kavranamamasından kaynaklanabilir. Velilerin ise konuya ilişkin “sınıf ve öğrenci sorunlarının çözümünde ve öğrenci başarısının artmasında” okul aile işbirliğine daha fazla gereksinim duymaları okuldan beklentilerini yansıtmaktadır.

Tablo 3. “Okul Aile İşbirliğine En çok Hangi Alanlarda Gereksinim Duyulmaktadır?” Sorusuna Verilen Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Okul Aile İşbirliğine En çok Hangi Alanlarda Gereksinim Duyulmaktadır?		f
Yöneticiler ve Öğretmenler	a. Okulun fiziki şartlarını geliştirmede	12
	b. Öğrencinin sosyal, psikolojik, fizyolojik, bilişsel gelişiminde	10
	c. Akademik başarıyı artırmada	9
	d. Disiplin ve davranış problemlerini çözmede	8
	e. Aile yönetimi, anne- baba- veli eğitim programlarının yürütülmesinde	5
	f. Okulun misyon ve vizyonunun gerçekleştirilmesinde	5
	g. Öğrencilerin ilgi, yetenek ve hedeflerinin desteklenmesinde	3
	h. Sosyal etkinliklerin organizasyonunda	3
	ı. STK’larla işbirliği kurmada	2
	i. Okul ve öğrencilerin sorunlarına yönelik kamuoyu oluşturmada	1
	Toplam Görüş Sayısı	58
Veliler	a. Sınıf ve öğrenci sorunlarının çözümünde	7
	b. Öğrenci başarısının artmasında	7
	c. Öğrencinin olumlu davranış kazanmasında	4
	d. Okul hakkında velilerin bilgilendirilmesinde	3
	e. Sınıf gereksinimlerinin karşılanmasında	3
	f. Veliye yönelik rehberlik çalışmalarında	2
	g. Sosyal etkinliklerin organizasyonunda	2
	h. Maddi durumu iyi olmayan öğrencilerin desteklenmesinde	1
Toplam Görüş Sayısı	29	

Tablo 3’te yer alan diğer görüşler incelendiğinde tarafların, ‘akademik başarıyı artırmada, öğrenci sorunlarının çözümünde, veli eğitim programlarının yürütülmesinde’ birbirlerine karşılıklı olarak gereksinim duydukları görülmektedir.

Okul müdürü Y2, “Öğrencinin akademik başarısını geliştirmek en önemli çalışma alanımız. Birebir konuşulup, seminer yapılması, evde takip edilmesi, evde veli-öğrenci iletişimi, öğrenci başarısında çok etkili.” sözleriyle akademik başarıyı artırmada velilerle işbirliğine gereksinim duyulduğuna dikkat çekerken Ö6 “Ayrıca öğrencinin davranış gelişimini de velinin dikkate alması çok önemli. Evde model olmuyorlar. Bu yüzden davranışlar pekişmiyor. Ödülden çok cezayı pekiştireç

olarak kullanıyor veli. Fiziksel şiddet çok uygulanıyor. Bu da yapılan çalışmaları olumsuz yönde sektete uğrattıyor. Çocuklara aşırı çizgi film izletiliyor. Çocuklarda tv bağımlılığı var. Çocuklarda zihinsel donukluk söz konusu. Özellikle parçalanmış aileler ya da sağlık, ekonomik problemleri olan aileler ile bu konuda daha çok işbirliğine ihtiyaç var.” sözleriyle öğrencinin sosyal, psikolojik, fizyolojik, bilişsel gelişiminde okul aile işbirliğine gereksinim duyulduğunu ifade etmiştir.

Velilerden V5, “Ayrıca öğrencim liselere giriş sınavına girecek. Başarı durumu benim için çok önemli.(...)” görüşüne katılan bir ifadeyle V8 de “Öğrencilerimizin sınavlarda daha başarılı olmasını, okulun bu yönde isminin duyulmasını isterim. Ancak bunun için önce sınıf ve öğrenci sorunlarının çözülmesi gerekir. Öğrencilerimize daha iyi bir çevre sağlamalıyız. Okulda, sınıfta düzen sağlanırsa başarıda sağlanır. Bu nedenle mutlaka velilerle sürekli görüşülmeli, veliler daha ilgili olmalı.” biçiminde görüşleriyle öğrenci başarısının artmasında okul aile işbirliğine gereksinim duyulduğuna dikkat çekmektedir.

Okul aile işbirliğinde öncelikle velilerin okulu manevi yönden desteklemelerini sağlamak, sonrasında velilerin okulu maddi yönden desteklemelerini kolaylaştırıcaktır. Bu nedenle okul yönetimi tarafından okul toplumu üyelerinin karşılıklı gereksinim ve beklentileri belirlenmeli, aileleri tanıma çalışmaları çok yönlü yapılmalıdır. Ayrıca içinde bulunduğu çevreyi tanımaya çalışan okulun kendisini çevresine çok iyi tanıtması gerekmektedir.

Araştırmada çalışma grubuna ‘Okul aile işbirliği çerçevesinde okulunuzda karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmak için yapılan çalışmalar nelerdir?’ sorusu yöneltilmiş verilen yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. “Okul Aile İşbirliği Çerçevesinde Okulunuzda Karşılaşılan Güçlükleri Ortadan Kaldırmak İçin Yapılan Çalışmalar Nelerdir?” Sorusuna Verilen Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Okul Aile İşbirliği Çerçevesinde Okulunuzda Karşılaşılan Güçlükleri Ortadan Kaldırmak İçin Yapılan Çalışmalar Nelerdir?		f
Yöneticiler ve Öğretmenler	a. Telefon, sms, mektup vb iletişim kurma ve bilgilendirme	13
	b. Toplantılar	10
	c. Problemlere çözüm odaklı yaklaşım sergileme	9
	d. Seminerler	6
	e. Sosyal kültürel etkinlikler	6
	f. Ev ziyareti	5
	g. Bireysel özveriler dışında kolektif hiçbir şey yapılmıyor.	3
	h. Okul memnuniyet anketleri, gereksinim analizleri	3
	ı. Karar süreçlerine veliyi katma	1
	i. Velilerin takdir edilmesi	1
	Toplam Görüş Sayısı	57
Veliler	a. Toplantılar, görüşmeler	8
	b. Telefonla, mektupla, sms vb. iletişim ve bilgilendirme	5
	c. Pek bir şey yapılmıyor.	4
	d. Seminerler	3
	e. Sınıf bünyesinde yapılan çalışmalar	2
	f. Sosyal-kültürel çalışmalar	2
Toplam Görüş Sayısı	24	

Okul aile işbirliği çerçevesinde okulunuzda karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmak için yapılan çalışmalar konusunda Ö2 “Ev ziyaretleri yapıyoruz. Birebir görüşmeler yapıyoruz. Seminerler veriyoruz. Etkili olduğunu da düşünüyorum. Öğretmenlerimiz sürekli toplantılar yapıyor, velilerle iyi ilişkiler içerisindedir. Bunda öğretmenlerimizin iletişim becerilerinden kaynaklandığını düşünüyorum. Öğretmenlerimiz veliler için güven ortamı oluşturmaya çalışıyorlar.” derken Y7 “Sms, telefon, mektup gibi iletişim araçlarını kullanıyoruz. Kayda değer ölçüde yeterli oluyor diyemeyeceğim...Haftada, ayda bir gelen velinin çocuğu ile hiç gelmeyen velinin çocuğu arasında otokontrol noktasında kayda değer bir gelişim söz konusu.” ifadelerini kullanmaktadırlar.

Ancak okul aile işbirliği çerçevesinde pek bir şey yapılmadığını ifade eden velilerden V1 “Okulda bildiğim kadarıyla pek bir şey yapılmıyor. Yapılanlar daha çok sınıf bünyesinde yapılıyor.” derken V6, “Pek bir şey yapılmıyor. Benim bizzat katıldığım ya da yardımcı olabileceğim bir etkinlik olmadı. Çocukların törenlerde gösterileri oluyor bazen onlara izleyici olarak katılıyor.” biçiminde görüş belirtmektedirler.

Okul aile işbirliğine yönelik olarak yaşanan güçlüklerin kaynağının, nedenlerinin belirlenmesi karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırılmasında büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Bu açıdan bakıldığında okul yönetiminin ve öğretmenlerin sorunları uzman bakış açısıyla ele almaları gerektiği söylenebilir.

Araştırmada yönetici, öğretmen ve velilerin okul aile işbirliğini geliştirmek için sundukları öneriler ve frekans dağılımları Tablo 5’te yer almaktadır. Tablo 5 incelendiğinde okul aile işbirliğini geliştirmek için yönetici ve öğretmenlerin, “velilerin okula yönelik algı ve değer değişimini sağlamak” önerisi ile velilerin “okul yönetimi ve öğretmenlerin daha ilgili davranması ve maddi taleplerin geri plana alınması” önerisi arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Bu nedenle veliyi, öğrenciyi okula çekmek, okulu veli ve öğrenci nazarında çekici kılmak için öncelikle tarafların karşılıklı önyargılardan kurtulup olumlu bir bakış açısıyla birbirlerine yaklaşmaları gerekmektedir. Bu bağlamda uzman kitleyi temsil eden okul yönetimi ve öğretmenlerin bu önyargıların kaynağını, nedenlerini tespit edip, ortadan kaldırmak için gerekli tedbirleri almaları gerekmektedir.

Tablo 5. “Okul Aile İşbirliğini Geliştirmek İçin Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verilen Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Okul Aile İşbirliğini Geliştirmek İçin Önerileriniz Nelerdir?		f
Yöneticiler ve Öğretmenler	a. Velilerin okula yönelik algı ve değer değişimini sağlamak	14
	b. Toplantı ve görüşmelerin verimini artırmak	9
	c. Okul yönetiminin daha sorumlu çalışması	9
	ç. Performans fazlalığı oluşturmak	9
	d. Okul ve veli arasında enformasyon sağlamak	8
	e. Eğitim sisteminden kaynaklanan sorunları gidermek	7
	f. Okul ve veli arasında sosyal paylaşımları artırmak	7
	g. Veli profiline uygun işbirliği stratejileri geliştirmek	6
	h. Öğretmen ve okul yönetiminin mesleki gelişimini sağlamak	5
	ı. Maddi talepleri geri plana almak	3
	i. Okul aile işbirliği çalışmalarının yürütülmesi için gerekli fiziki ortamı sağlamak	3
	j. Rehberlik servisinin ve RAM’ın aktif çalışmasını sağlamak	2
	k. Yapılan çalışmaları ödüllendirmek, desteklemek	2
	l. STK’lar, çevredeki yerel yönetim birimleri ile işbirliği yapmak	2
m. Okul web sitelerinde velilerin dersleri çevrimiçi takip etmeleri sağlamak	1	
Toplam Görüş Sayısı		87
Veliler	a. Okul yönetimi ve öğretmenler daha ilgili davranabilir.	6
	b. Maddi talepler geri plana alınabilir.	6
	c. Okula yönelik dilek ve şikâyetler dikkate alınabilir	5
	ç. Toplantılara katılımı ve verimi artıracak düzenlemeler yapılabilir.	5
	d. Çocuk eğitimi ile ilgili kurslar yapılabilir.	4
	e. Görüşme odaları, salonları düzenlenebilir.	3
	f. Birebir görüşmelere zaman ayrılabilir.	3
	g. Belediye, yerel yönetim birimleriyle işbirliği kurulabilir.	3
	h. Velilerin katılabileceği etkinlikler yapılabilir.	2
ı. İstekli veliler desteklenebilir.	1	
Toplam Görüş Sayısı		38

Konuya ilişkin Y5, “Veli öğrencisine yönelik çalıştığımızı inanmalı. Veli çocuğunun ayrımcılığa tabi tutulmadığına, eşitlik ilkesi doğrultusunda muamele gördüğüne inanmalı. Çünkü veli gözlem yapıyor. Bu konuda onu olumlu düşünmeye sevk etmeliyiz.” derken Y4’ün “Öğretmenler velilere güven aşılamalı. Veli okulun öğretmenine inanmalı. İnanan veli çünkü yardımcı oluyor. Veliye olan ihtiyaç noktası açıklanmalı, o zaman veli elinden gelen katkıyı sağlar. Veli ile olan iletişim sağlıklı bir ortamda geliştirilmeli. Veli başarıya ortak edilmeli. Veliyi başarının bir bütün olduğuna inandırmak gerekiyor. Okullar çocuğun ruhunu beslemeli. Sevgi ile okula yaklaşacak. Çocuk okulu angarya olarak görüyor.” ifadelerinin yanı sıra Ö4 “Okula gelen velinin evine geliyor gibi hissetmesi gerekir. Bu nedenle okulun veli için cazip bir yer haline getirmeliyiz. Veliler derse sokulmalı konular işletilebilir. Çocukların eğitimini sınıfta göre veli öğrencinin önemini anlar ve işine olumlu algı geliştirir, bu sayede. Velinin inançlarını ve okula yönelik algı değişiminin değer değişiminin sağlanması gerekiyor. Bu okula bağlı değil sadece, başka faktörlerde etkili olabiliyor.” biçiminde görüş belirtmektedir.

Okula yönelik dilek ve şikâyetlerin dikkate alınması gerektiğini okul aile işbirliğini geliştirmeye yönelik bir öneri olarak dile getiren V9 “Mutlaka velilerin istekleri, şikâyetleri göz ardı edilmemeli. Söylediklerinin dikkate alındığını gören veli okulu daha çok destekleyecektir.” derken V7 “Veliler gönülsüzce okula geliyor. Buda her toplantıyı etkiliyor. Veli okula seve seve gelmeli. Bunun için okul yönetimi ve öğretmenler velilere ilgi göstermeli, şikâyetlerini, sorunlarını önemsemeli bence. Veli beni kimse dikkate almıyor düşüncesinde bence.” görüşlerini ifade etmektedirler.

Yapılan öneriler tarafların okul aile işbirliğinde yaşanan güçlükleri ortadan nasıl kaldırılacağına ilişkin farkındalık düzeylerinin olduğunu göstermektedir. Bu önerileri uygulanabilir kılmak için okul yönetimine çok büyük sorumluluk düşmektedir. Velilerin güvenini sağlamak amacıyla okul yönetimi ve öğretmenler uzman bir bakış açısıyla çalışmalarını yürütmesi gerekmektedir. Bu amaçla okul toplumunun gereksinimleri doğrultusunda veli eğitim çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Veli eğitim çalışmalarının öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında değerlendirilmesinin çalışmaların amacını gerçekleştirmede kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada çalışma grubuna ‘Bir okul aile birliği modeli önerecek olsanız nasıl bir model önerirdiniz?’ sorusu yöneltilmiş verilen yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 6’da gösterilmiştir. Yönetici, öğretmen ve velilerin okul aile işbirliğine yönelik model önerileri incelendiğinde özellikle okul toplumunun tüm üyelerini kapsayan modellerin çoğunlukla benimsendiği görülmektedir. Okul aile işbirliğinde tüm tarafların aynı sorumluluğu paylaşmaları işbirlikçi yaklaşımın doğası gereğidir. Yapılan öneriler, aynı zamanda yürürlükteki okul aile birliği kurulu uygulamalarının yeterli görülmediğini göstermektedir.

Tablo 6. “Bir Okul Aile Birliği Modeli Önerecek Olsanız Nasıl Bir Model Önerirdiniz?” Sorusuna Verilen Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Bir Okul Aile Birliği Modeli Önerecek Olsanız Nasıl Bir Model Önerirdiniz?		f
Yöneticiler ve Öğretmenler	a. Okul yönetimi, öğretmen, veli işbirliğine dayalı model	4
	b. Veliler arası işbirliğine dayalı model	3
	c. Okul yönetimi, öğretmen, veli, öğrenci temsilcisi işbirliğine dayalı model	3
	d. Okul yönetimi, veli işbirliğine dayalı model	3
	e. Okul yönetimi, veli, sivil ve resmi kuruluşlar, imam, muhtar vb. işbirliğine dayalı model	2
	f. Yönetmelik değişikliğine dayalı bir model	1
Toplam Görüş Sayısı		16
Veliler	a. Okul yönetimi, öğretmen, veli işbirliğine dayalı model	5
	b. Veliler arası işbirliğine dayalı model	3
	c. Okul yönetimi, öğretmen, veli, öğrenci temsilcisi işbirliğine dayalı model	1
	d. Okul yönetimi, veli, sivil ve resmi kuruluşların işbirliğine dayalı model	1
Toplam Görüş Sayısı		10

Okul aile işbirliğine ilişkin önerilen okul aile birliği modelleri arasında okul yönetiminde, işbirlikçi yaklaşımı özümsemiş, bireysel temsil gücü yüksek, uzman anlayışının egemen olduğu bir okul toplum modeli öneren Y3 konuya ilişkin “ (...) OAB ‘de görev alacak insanlar temelde ihtiyaçları karşılanmış, alanında uzman eğitimciler olmalı, eğitimin problemleri bilen ve bu problemlerin çözümü için bütün velileri güdüleyebilen bilinçte ve beceride ve yaptırım gücüne sahip insanlar olmalı. Öğretmenlerin aktif görev aldığı, velinin okulda bir kontrol mekanizması gibi çalıştığı bir model daha uygun olabilir. Çalışmalar şeffaf ve samimi, gerçekçi, tutarlı yürütülmeli ve sorumluluklar, sürece herkesle paylaşılabilir.” sözlerini kaydederken Ö2 “İşinde uzmanlaşmış okul yönetimi, öğretmenler, rehber öğretmen ve velilerin bir araya geldiği ekipte görevleri, statüleri belirlenmiş ekip ruhuyla çalışılan bir model önerebilirim. Böyle bir modelde okul yönetimi psikolojiden anlayan, görev alanlarını iyi bilen, sorunları yerinde tespit edebilen, çevreyi iyi analiz eden, gerçekçi çözümler geliştiren, elindeki kaynakları azami ölçüde kullanan, iletişim becerileri iyi olan okul müdürü ekibe liderlik etmeli. Ekipte çalışacak veliler okula ilişkin algıları tutarlı, okulun amaçlarını gerçekleştirilmeye yönelik tutum sergileyen, tarafsız istekli olmalı.” derken Ö6 “Okul yönetimi, öğretmen, velinin tüm okulun menfaati için kişisel özverilerini sonuna kadar ortaya koydukları gerçekçi, tutarlı çalışan bir ekipte ancak okul aile birliği sağlanabilir.” ve Y8 “Okul yönetiminin ve tüm velilerin katılımının sağlandığı bilinçli, istekli, gönüllü velilerin komiteye seçildiği, yönetimde ve uygulamada aktif kılınan bir birim olarak çalışacak bir model olabilir. Kurulacak OAB için oda tahsis edilmeli. Okulun bir birimi haline getirilmeli. Mali yetki okul idaresinde olmalı.” şeklinde görüşlerini belirterek okul yönetimi, öğretmen, veli işbirliğine dayalı bir model önerisinde bulunmuşlardır.

Okul yöneticisinin, öğretmenlerin, velilerin yer aldığı tam katımlı bir model önerisinde bulunan V1 “Toplantılarda okul yönetimi ve tüm öğretmenler olmalı. Sadece velilerle olmuyor. Okul yönetimi ve öğretmenler geri planda kalmamalı. Aslında her şeyi bilen onlar. Hem okul yönetimi hem velilerin karşılıklı talepleri var. Yani bunların karşılanabilmesi için birlikte çalışmaları gerekir diye düşünüyorum. Hatta öğrencilerin istekleri, şikâyetleri de ele alınabilir, toplantılarda.” derken V4 “Öncelikle sınıf sorunları çözümlenmeli. Küçük sorunlardan büyük sorunlara ulaşılmalı. Küçük sorunlar çözülmeden büyük sorunlara geçilmemeli. Küçük birimler halinde toplantılar olmalı, kendi çapında sorunlara çözüm üretecek ekipler kurulmalı ve sonra okul aile birliği tam anlamıyla gerçekleştirilmeli. Öğretmenler ve okul yönetimi gözetiminde çalışmalar gerçekleştirilmeli. Sosyo- kültürel seviyesi yüksek velilerden komiteler oluşturulabilir.” ifadelerini kullanmaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, okul yönetiminin ve velilerin okul-aile ortaklığına ilişkin görüşlerini, karşılaştıkları güçlükleri, beklentileri, gereksinimleri ve önerilerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada okul aile işbirliğinde karşılaşılan güçlüklerle ilişkin yönetici, öğretmen ve velilerin görüşlerinden, tarafların arasındaki işbirliğinin istenilen düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle okul-veli toplantılarının niteliği ve niceliğinin istenilen düzeyde olmadığına ilişkin tarafların görüş birliğinde olması toplantıların beklentileri karşılamadığı şeklinde yorumlanabilir. Benzer şekilde Porsuk ve Kunt (2012) yaptıkları araştırmada, yönetici algılarına göre okulun, velilerin eğitilmesi ve okul-aile toplantılarının daha işlevsel hale getirilmesi konularında üzerine düşen görevi tam olarak yerine getiremediği sonucuna ulaşmışlardır. Oysaki okul-sınıf veli toplantıları, veli katılım çalışmalarının geliştirilmesinde, planlanmasında, yürütülmesinde, velilerin kararlara katılımını sağlamada önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle okul yönetiminin veli toplantılarının verimini artıracak düzenlemelerde bulunması gerekmektedir.

Velilerin okul ve öğrenci sorunlarına olan ilgisizliği, velilerden maddi taleplerde bulunulması, velilerin sosyo-ekonomik ve kültürel seviyesi, okul yönetimi ve öğretmenlerin velilere yönelik tutumu okul-aile işbirliğinde karşılaşılan diğer güçlükler olarak tespit edilmiştir. Bu güçlükler, okullarda yapılan veli katılım çalışmalarının kapsamlı ve sürdürülebilir olmadığını göstermektedir. Semerci ve Çelik’in (2002) ‘İlköğretimde Problemler ve Çözüm Yolları’ adlı araştırmasında da yöneticiler, okulla

ilgili maddi sorunları, araç-gereç yetersizliğini, öğrenci ailelerinin ilgisizliğini problem olarak görmüşlerdir. Burada okul yönetiminden bu güçlüklerin ortadan kaldırılmasına yönelik yaşanan sorunların kaynağını tespit etmesi ve çözüm odaklı yaklaşım sergilemesi beklenebilir.

Yönetici, öğretmen ve velilerin okul aile işbirliğinde karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmak amacıyla yaptıkları çalışmalar incelendiğinde çok yönlü ve çok amaçlı iletişim türlerini kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Ancak kullanılan iletişimin türü, süresi ve kullanım şekli okul aile işbirliğini istenilen seviyeye çıkarmada yeterli değildir. Ayrıca yapılan bazı çalışmaların bireysel özverilerle sınırlı kalması çalışmaların amacına ulaşmasını engellemektedir. Özellikle okul yönetimi tarafından toplantı, görüşme ve etkinliklerin okul aile işbirliğini geliştirecek yönde çok iyi düzenlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle okulda güçlü ve çok yönlü bir iletişim ağı kurulmalı ve işbirlikçi yaklaşımla çalışmalar planlanarak görev ve yetki dağılımı yapılmalıdır. Burns, Roe ve Ross (1992) yaptıkları çalışmada, okul-aile işbirliği sürecinde, okul yöneticileri, anne-baba ve öğretmenlerin ortak bir çaba sergileyerek okulda elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek ve çocukları bu ortamdan yararlandırabilmek için çocuğun aile ortamının iyi değerlendirilmesinin, aileyle sürekli iletişimde olmanın önemini vurgulamışlardır.

Yönetici, öğretmen ve velilerin okulun fiziki yönden geliştirilmesinde, okul, sınıf ve öğrenci sorunlarının çözümünde, öğrencinin her yönden desteklenmesinde birbirlerine gereksinim duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Tarafların karşılıklı gereksinimleri incelendiğinde önceliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Bu durum, okul-aile ortaklığını geliştirmede bir engel olarak ortaya çıkabilir. Bu nedenle okul yönetimi, tarafların gereksinimlerini karşılamak amacıyla okul toplumu üyelerini ‘öğrencilerimiz’ ortak paydasında buluşturması gerekmektedir. Paydaşların istek ve gereksinimlerini dikkate alan duyarlı bir okul yönetimi, veli katılım çalışmalarına daha kolay yön verebilir. Nitekim Nural (1987), ‘Velilerin Okul Yöneticilerinden Beklentileri ve Bunların Karşılanma Düzeyleri’ isimli araştırmasında, “Veliler, okul yöneticilerinden, çocuklarına karşı ilgisiz olan diğer velileri uyarmasını istemektedir. Veliler, okul yöneticilerinin kendilerinden ne beklediğini açıkça söylemesini istemektedirler. Veliler, yöneticilerinden okul ortamında rahat konuşma olanağı sağlamalarını beklemektedirler. Veliler, sundukları özürlerine karşı, okul yöneticilerinden daha hoşgörülü davranmasını beklemektedirler.” sonuçlarına ulaşmıştır (Nural, 2010, 224).

Okul aile işbirliğini geliştirmeye yönelik yönetici, öğretmen ve velilerin önerileri incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin velilere yönelik tutum ve davranışlarının değişimi ile velilerin okula yönelik algı ve değer değişiminin okul aile işbirliğini geliştireceği sonucuna ulaşılmıştır. Aileler okulda hoş karşılanmalı, kendilerini okulda rahat hissetmeleri gerekmektedir. Okul personeli, okulun tüm ailelerce cazip ve erişilebilir olduğundan emin olmalıdır (Caplan, 2000; Funkhouse ve Gonzalez, 1997). Bu amaçla okul yönetiminin okul-aile ilişkilerinin yeniden yapılandırılmasında uzman bakış açısıyla hareket etmesi, karşılıklı algı ve değer değişiminin sağlanması yönünde tedbirler alması gerekmektedir.

Araştırmada yönetici, öğretmen ve velilerin okul aile işbirliğine yönelik okul toplumunun tüm üyelerini kapsayan, çoğulcu katılımın sağlandığı modellerin çoğunlukla benimsendiği sonucuna varılmıştır. Yürürlükte olan okul-aile birliği yönetmeliğinin okul-aile işbirliğini artırmada yeterli olmadığı bu nedenle daha etkili okul-aile birliği modellerinin geliştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Yılmaz (1994), Okul Aile Birliği’nin biçimsel bir kurum haline geldiğini, konu ile ilgili yönetmelikte sayılan görevleri yerine getirmekten uzaklaştığını ifade ederken, Nural, Kaya ve Kaya (2013), okul aile birliklerinin, okulun gereksinimlerini karşılamadaki finans işlevleri öncelikli işlevlerinin önüne geçmiş durumda olduğu görüşündedirler. Bu nedenle okul-aile ortaklığını geliştirmede ya da mevcut yapıyı iyileştirmede Okul Aile Birliği yönetmeliğinin gereksinimleri karşılayamadığı söylenebilir.

ÖNERİLER

Velilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumları okul aile işbirliğini engelleyen bir faktör olarak değil, okul aile işbirliğini geliştirmede bir fırsat olarak görülmeli ve veli yeterliklerinin nasıl etkinleştirilip geliştirilebileceği üzerinde durulmalıdır. Bu amaçla okul yöneticileri, veli katılım çalışmalarını örgütlerken okulun ve velilerin gereksinimlerini, beklentilerini, istek ve dileklerini dikkate almalı ve bunun için gerekli ön fizibilite çalışmalarını yapmalıdır. Küçük gruplar halinde velilerle yüz yüze görüşmeler ve toplantılar yapılarak velilerin toplantılara katılımı artırılabilir. Özellikle okul ve sınıf uygulamalarına yönelik veliler için gözlem günleri belirlenip gözlem sonrası okulun, sınıfın, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönleri tartışılabilir. Bununla birlikte veli katılım çalışmaları uygulanırken anne-babası ayrı olan veya hayatta olmayan çocukların, bu durumdan olumsuz etkilenmemesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Okulun fiziki şartlarının iyileştirilmesi konusunda okul veli işbirliği artırılmalı, veliler işe koşulmalıdır. Velilerin okula yönelik algı ve değerlerinin değişimini sağlamak için okul veli işbirliği geliştirecek etkinlikler düzenlenmelidir. Özellikle velilerin okula yönelik aidiyet duygularını güçlendirmek ve katılımı artırmak için veliler gerektiğinde ödüllendirilmeli, takdir edilmelidir. Okul aile işbirliğini güçlendirmek amacıyla Okul Aile Birliği Yönetmeliği yeniden düzenlenebilir, okul-aile ortaklığına yönelik veli katılım modelleri geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akan, D. (2017). Effective school evaluation in primary schools from the dimension of parents, *Journal of Education and Training Studies* Vol. 5, No. 1, 134-140.
- Arnold, H.D., Zeljo,A., Doctoroff, L.G., & Ortiz,C. (2008). Parent Involvement in Preschool: Predictors and the relation of involvement to preliteracy development, *School Psychology Review*, 37 (1), 74-90.
- Aydın, İ. (2005). Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı. Yüksel Özden. (Ed.). *Okul Çevre İlişkileri* içinde (s.161-185). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balcı, A. (1995). *Örgütsel Gelişme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balcı, A. (2002). *Etkili Okul/Okul Geliştirme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Barnard, W.M., (2004), Parent Involvement in Elementary School and Educational Attainment, *Children And Youth Services Review*, Volume, 26, Issue 1, Pittsburgh, Pa 15208, Usa.
- Bayar, A. (2014). Sınıf İçi İstenmeyen (Sorun) Davranışları Yönetmek (s.101-117). Editörler: Mustafa Çelikten ve Mehmet Teyfur (3. Baskı). Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayar, A. & Kerns, J. (2015). Undesired Behaviors Faced in Classroom by Physics teachers in High Schools. *Eurasian J. Phys. & Chem. Educ.*, 7(1), 37-45.
- Bayar, A. (2016). Challenges facing principals in the first year at their schools. *Universal Journal of Educational Research*, 4(1), 192-199.
- Bayar, A. (2017). Okul Örgütü ve Yönetimi (s.45-56). (Editörler: Ahmet Üstün ve Adem Bayar): Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bozkurt, E. (2005). Kişisel Rehberlik. (Editör: Ersin Uzman). Psikolojik Danışma ve Rehberlik. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Bozkurt, E. (2006). Bireylerin İletişim Sorunları ve İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 15(142). 58-60.
- Bozkurt, E. (2017). Okul Çevre İlişkileri ve Okula Toplumsal Katılım (s. 185-197). (Editörler: Ahmet Üstün ve Adem Bayar): Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Burns, C.P., Roe, B.D. & Ross, E.P., (1992). *Teaching Reading In Today's Elementary Scchools*, Boston: Houghton Mifflin Company.
- Caplan, J.G. (2000). Building Strong Family-School Partnerships to Support High Student Achievement. *The Informed Educator Series*. Arlington, VA: Educational Research Service.
- Cılga, İ. (2006). Okul Aile Birliği Çalışmalarını Güçlendirme Araştırması, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 17(1), 7-36.
- Clay-Graham, S.(2005). Communicating with Parents: Strategies for Teachers, *The School Community Journal*, 16 (1), 117-129.
- Davis, D. (2000, June). Supporting Parent, Family, and Community Involvement in Your School, *Northwest Regional Educational Laboratory*, Portland, Oregon.
- Diffily, D. (2004). *Teachers and families working together*. USA: Pearson Education.
- Doğan, S. (2000). Pratik Bir Sınıf Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı Sınıf Rehber Öğretmenliği Program Modeli. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı:21,125-140,
- Doğan Kılıç, E., Üstün, A. & Önen, Ö. (2011). Öğrenen Örgütlerde Etkili Liderlik: Burdur Örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 6(1), 5-22.

- Drake, D.D. (2000). Parents and Families as Partners in the Education Process: Collaboration for the Success of Students in Public Schools, *ERS Spectrum*, 18 (2), 34-39.
- Epstein J.L. & Jonsorn N.R. (2004). School, Family and Community Partnerships Link the Plan. *The Education Digest*, 69 (6), 19-23.
- Finger, J. & Bamford, B. (2010). *The Classroom Teacher's Book of Management Essentials*, (Çev. Turgut Karaköse), Ankara: Nobel Yay.
- Funkhouse, J.E. & Gonzalez, M.R. (1997). *Family Involvement in Children's Education - An Idea Book*. Washington, D.C.: Government Printing Office.
- Gestwicki, C. (2004). *Home, school, and community relations* (5th ed.). USA: Delmar Learning.
- Gonzalez-DeHass, A.R., Willems, P.P., & Doan Holbein, M.F. (2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation, *Educational Psychology Review*, 17 (2), 99-123.
- Henderson, A.T. & Mapp, K.L. (2002). *A New Wave of Evidence The Impact of School, Family and Community Connections on Student Achievement*, Southwest Educational Development Laboratory SEDL-National Center for Family & Community Connections with Schools.
- Henderson, A. T. & Berla, N. (Eds.) (1994). *A New Generation of Evidence: The Family is Critical to Student Achievement*. Washington, DC: Center for Law and Education. (ERIC Document Reproduction Service No. ED3750968).
- Hohmann, M. & Weikart, D.P. (2000). *Educating Young Children: Active Learning Practices for Preschool and Child Care Programs*. (Çev. Ed. Sibel S. Kohen, Ülfet Ögüt). İstanbul: Hisar Eğitim Vakfı Yayınları,
- Hornby, G. (2000). *Improving Parental Involvement*. Cassell Wellington House, London.
- Lindberg, E.N. (2014). Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Aile Katılımı ile İlgili Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(4), 1339-1361.
- Lim, S. L. (2003) Parent involvement in education. In G. Olsen & L. M. Fuller (Eds.), *Home-school relations: working successfully with parents and families* (pp. 134-150). USA: Allyn and Bacon.
- Manning, D. & Schindler, J.P. (1997). Communicating With Parents When Their Children Have Difficulties, *Young Children*. Ohio: July Press., 27-33.
- Martin, J., Tett, L. & Kay, H. (1999). Developing Collaborative Partnership: Limits and possibilities for schools, parents and community education. *International Studies in Sociology of Education*. 9 (1), 59-74.
- Miles, M.B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*, London: Sage Publications.
- Moorman, J. (2002). Using The McDonald's Approach to Generate Parent Involvement. *Principal*, 81(5), 48-49.
- Morrison, G. (1998). *Early Childhood Education Today*. New Jersey, USA: Merrill Press.
- Nural, E., Kaya, C.D., Kaya, Y. (2013), Okul Aile Birliklerinin İşleyişi, Sorunlarına İlişkin Yöneticilerin, Okul Aile Birliği Üyelerinin Görüşleri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 58-69.
- Nural, E. (2010). Okul Çevre İlişkileri ve Okula Toplumsal Katılım. Salih Akyıldız (Ed.). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* içinde (s. 209-238). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Özbaş, M. ve Badavan, Y. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul-Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34 (154), 69-81.

- Porsuk, A. ve Kunt, M. (2012). Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(I), 203-218.
- Reynolds, J. (1992). Mediated Effects Of Preschool Intervention. *Early Education And Development*, 3(2), 139-164.
- Riley, R.W.(1994). *Strong Families, Strong Schools: Building Community Partnerships For Learning*, A Research Base for Family Involvement in Learning from the U.S. Department of Education.
- Rosenblatt, Z. & Peled, D. (2002), School Ethical Climate And Parental Involvement. *Journal of Educational Administration*, 40 (4), 349-367.
- Scott-Stein, M.R.S & Thorkildsen, R.J. (2000). Parent Involvement in Education. *Educational Research Service Making a Difference in Our Children's Future*, 27 (8).
- Semerci, N. ve Çelik, V. (2002). İlköğretimde Problemler ve Çözüm Yolları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 30, (205-218).
- Sheldon, S.B. (2007, May). Improving Student Attendance With School, Family, and Community Partnerships. *The Journal of Educational Research*, 100(5), 267-275.
- Starr, L. (2003). A dozen activities to promote parent involvement, Retrieved June 1, 2015 from www.educationworld.com.
- Şişman, M. (2002), *Eğitimde mükemmellik arayışı (Etkili Okullar)*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Türkmen, Ş. (2005). *Okullarda Yönetim Etkinlikleri*, Ankara: Alp Yayınları.
- Üstün, A. & Bozkurt, E. (2003). İlköğretim okulu müdürlerinin kendilerini algılayışlarına göre problem çözme becerilerini etkileyen bazı mesleki faktörler, G.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi, 11(1).
- Üstün, A. & Demirbağ, H. (2003). Sınıfta Demokratik Disiplin Anlayışı. *Eğitim Araştırmaları*. Sayı: 11, 87-95.
- Üstün, A. & Ereş, F. (2009). Disciplinary problems in secondary education: a sample of Amasya. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 1, 1717-1725.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (1994). 21. Yüzyılın Eşiğinde Ülkemizde Okul Aile İşbirliği, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı:6, 301-312.
- Yiğit, B. ve Bayraktar, M. (2006). *Okul Çevre İlişkileri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

SUMMARY

Introduction

This study was conducted in order to determine the opinions of the school management and the parents regarding the school-parent cooperation, encountered challenges, expectations, requirements and suggestions thereof.

Method

Among the qualitative research designs, case study design was used in the study and the data were obtained using semi-structured interview and document analysis techniques. Descriptive analysis technique was used in order to analyse qualitative data of the research. Accordingly, five themes were defined primarily in the study such as “Encountered Challenges”, “Requirements”, “Actions”, “Suggestions”, and “Model Design.” In the following stage, the data were read, arranged in accordance with identified framework and it was ensured that the data be gathered in a meaningful and logical manner. In the data processing phase, the findings were identified within the scope of the responses to each question thereby handling the questions in the interview one by one and an "Interview Coding Key" was obtained through data encoding study. Data, obtained through the negotiations were analyzed after being transformed to numeric data.

Population and Sample

Qualitative data of the study were obtained through maximum variation sampling method, among purposive sampling methods from the 25 interviews, which were made, in consideration of Formal Education Statistics of Erzurum National Education in 2013-2014, with school administrators, teachers, head of the Executive Board of School-Parent Association and member parents with different socio-economic levels, who are employed in the schools in Palandöken and Yakutiye districts of Erzurum province. 4 out of 15 interviewees are headmasters, 5 of them are assistant principals, 4 of them are PDR teachers and 2 of them are classroom teachers. 10 of the interviewees were had bachelor's degree and 5 of them were post-graduated. 3 parents from a school with a level of upper socio-economic level, 4 parents from a school with a level of middle socio-economic level and 3 parents from a school with low socio-economic level took part in the study. When it comes to socio-economic levels of the families, including 3-father and 7-mother participants, it was observed that the schools, which were selected via maximum variation sampling methods, are distinctive.

Results and Discussion

Based on the opinions of the directors, teachers and parents regarding the challenges, encountered in the cooperation of school and parents, it was concluded in the study that the cooperation between the parties is not at the desired level. Consensus among the parties regarding the failure of school-parent meetings to have a desired level of quality and quantity in particular, can be interpreted that the meetings fall short of the expectations. Inattention of parents to the problems of school and students, financial requests from the parents, socio-economic and cultural level of parents, attitude of school management and teachers towards the parents were determined to be the other challenges, encountered in school-parent cooperation. Such difficulties, encountered in school-parent association indicate that parent involvement studies, performed by the schools are not comprehensive and sustainable. When the studies performed by the directors, teachers and parents to remove the challenges, experienced in school-parent cooperation are reviewed, it becomes evident that multifaceted and all-purpose communication types are used. However, the type, duration of the utilized communication, utilization types are not adequate to bring the school-parent cooperation level in the desired level. Furthermore, the fact that some of the studies remain limited with personal commitments prevents the studies to be successful. It is essential that the meetings, negotiations and activities be organized very well by the school management in particular, to improve the school-parent cooperation. In the study, it was

concluded that directors, teachers and parents need each other in terms of enhancing the school physically, resolving the problems of the school, classroom and the students and supporting the students in all respects. It was determined that especially the current Regulation on School-Parents Association is not adequate to improve school-parent cooperation and that it is essential to develop more efficient school-parent association models for this reason. In the study, it was concluded that directors, teachers and the parents mainly adopts the models, in which pluralist participation is ensured and that include all members of school community regarding school-parent cooperation.

Conclusion

It is essential to consider the socio-economic and socio-cultural status of the parents not as a factor to prevent school-parent cooperation, but an opportunity to improve school-parent cooperation and study how to activate and enhance parent competences. For this purpose, it is required that school directors should consider the requirements, expectations, requests and wishes of the parents and the school while organizing the participation studies for the parents and carry out prior feasibility studies, required thereof. In order to enrich, school-parent cooperation, Regulation on School-Parents Association may be rearranged, and parent participation models may be developed for school-parent partnership.